

**VILNIAUS TUSKULĖNŲ GIMNAZIJA
DIREKTORIUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠO
NAUJOS REDAKCIJOS TVIRTINIMO**

2018 m. lapkričio 2 d. Nr. V-198.1
Vilnius

T v i r t i n u naujos redakcijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Tuskulėnų gimnazijoje tvarkos aprašą.

A t š a u k i u gimnazijos direktoriaus 2016 m. lapkričio 14 d. įsakymą Nr. V- 222 „Dėl patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Tuskulėnų gimnazijoje tvarkos aprašo tvirtinimo.“

Direktorė

Daiva Pilukienė

APATVIRTINTA
Vilniaus Tuskulėnų gimnazijos
direktorium 2016 m. lapkričio 14 d.
Įsakymu Nr. V-222
(Vilniaus Tuskulėnų gimnazijos
direktorium 2018 m. lapkričio 2 d.
Įsakymo Nr. V-138 redakcija)

PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO VILNIAUS TUSKULĖNŲ GIMNAZIJOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus Tuskulėnų gimnazijoje tvarkos aprašo (toliau – tvarkos aprašas) paskirtis – padėti mokyklai užtikrinti sveiką ir saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

2. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Vilniaus Tuskulėnų gimnazijoje (toliau – gimnazija).

3. Tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Nr. 30-1602 „Dėl patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu“.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi mokyklos bendruomenės nariai (vaikai, administracijos atstovai, pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka, ją įgyvendinančiais dokumentais ir patvirtinti tai savo parašu.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.;

6.2. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojama.

6.3. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4 **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas arba kitas gimnazijos darbuotojas, iš kurio buvo tyčiojama;

6.5 **Patyčių stebėtojas** – mokinys, matantis ar žinantis apie patyčias;

6.6 **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis gimnazijos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7 **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8 **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos gimnazijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA GIMNAZIJOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai ir klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai, vadovaudamiesi reagavimo į patyčias ir pagalbos joms įvykus plano (1 priedas) žingsniais.

8. Gimnazijos vadovas, vaiko gerovės komisijos nariai yra atsakingi už gimnazijos tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio mokyklos patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą gimnazijos bendruomenės nariams ir jo vykdymą.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja vaiko gerovės komisijos nariai, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę mokinių apklausą bei apibendrina jos rezultatus;

9.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, atnauja patyčių prevencijos ir intervencijos strategiją;

9.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.4. skatina gimnazijos darbuotojus aktyviai ir sistemingai fiksuoti pranešimus apie patyčių ir smurto atvejus specialiai tam skirtame patyčių registravimo žurnale;

9.5. analizuoja patyčių ir smurto atvejus vaiko gerovės komisijos posėdžių metu ir numato nuobaudas tiems skriaudėjams, kurie keletą kartų buvo užfiksuoti gimnazijos patyčių ir smurto registravimo žurnale;

9.6. skatina pedagogus stebėti mokinių bendravimą pamokų ir pertraukų metu bei aktyviai dalyvauti patyčių ir smurto atvejų intervencijoje;

9.7. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.8. teikia siūlymus gimnazijos vadovui dėl gimnazijos tvarkos aprašo tobulinimo;

9.9. atlieka kitus gimnazijos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo klasėje:

10.1. pasirinkta forma aptaria su vaikais žodines, fizines, socialines, elektronines patyčias (jų atpažinimą, ypatumus ir tinkamą reagavimą). Užsiėmimų tikslas – aptarti su vaikais priežastis, kodėl vyksta patyčios, padėti vaikams atskirti mitus ir faktus, susijusius su patyčiomis, drąsinti apie tai kalbėti atvirai, pasakyti suaugusiajam, aptarti galimus sprendimų būdus;

10.2. su socialiniu pedagogu tris kartus per mokslo metus išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias klasėje, informuoja vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis;

10.3. kiekvieno tėvų susirinkimo metu skiria laiko mikro klimatui klasėje aptarti. Su tėvais aptiriamos žodinės, fizinės, socialinės, elektroninės patyčios (jų atpažinimas, ypatumai ir tinkamas reagavimas), konkrečios probleminės situacijos klasėje bei jų sprendimai. Svarbi dalis – tėvų motyvavimas atpažinti ir tinkamai reaguoti į patyčias.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA GIMNAZIJOJE

11. **Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais** kiekvienas gimnazijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas arba kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias bei nutraukia bet kokius tokį įtarimą sukėlusius veiksmus;

11.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, gimnazijos nuostatus ir elgesio taisykles;

11.3. jeigu kyla pavojus mokinio sveikatai ir gyvybei, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus), mokyklos darbuotojus) arba institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

11.4. informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, pildo patyčių atvejo aprašymo lapą (2 priedas), užregistruoja atvejį patyčių registracijos žurnale mokytojų kambaryje;

11.5. jei tiesiogiai informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką, psichologą ar socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą patyčių atvejo aprašymo lapą (2 priedas).

12. Gimnazijos administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo **veiksmai, įtarus ir/ar pastebėjus elektronines patyčias** arba gavus apie jas pranešimą:

12.1. išsaugo vykstančių elektroninių patyčių įrodymus ir nedelsdamas imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

12.2. įvertina grėsmę mokiniui, jo sveikatai ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) arba institucijas (pvz., policiją, greitąją pagalbą);

12.3. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.4. informuoja klasės vadovą apie elektronines patyčias ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

12.5. turi teisę apie patyčias kibernetinėje erdvėje pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdamas pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt

13. **Klasės vadovas** gavęs informaciją apie įvykusias arba įtariamą patyčias:

13.1. pildo patyčių atvejo aprašymo lapą (2 priedas), registruoja patyčių registravimo žurnale;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

13.3. esant poreikiui kreipiasi dėl švietimo pagalbos mokiniui specialistų (socialinio pedagogo, psichologo, sveikatos priežiūros specialisto) pagalbos teikimo;

13.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su psichologu, socialiniu pedagogu, vaiko gerovės komisijos pirmininku ir informuoja apie pokyčius.

14. Klasės vadovas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniais patyčių atvejais, kreipiasi į gimnazijos vaiko gerovės komisijos narius ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

15. **Gimnazijos vaiko gerovės komisija**, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą; organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

15.2. informuoja gimnazijos vadovą apie esamą situaciją;

15.3. ypatingais atvejais (esant fiziniam smurtui ir kt.), arba jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, kreipiasi į policiją ir VTAS.

16. Patyčias patiriančio **mokinio tėvai** (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias:

16.1. informuoja klasės vadovą, socialinį pedagogą ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai);

16.2. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje, panaudojus vaizdinę informaciją, atvejį, ir smurtaujančio, ir smurtą patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo apie tai pranešti LR ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt

17. Mokiniai pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti gimnazijos vadovą, kuris imasi gimnazijos tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam gimnazijos darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti gimnazijos vadovą, kuris imasi gimnazijos tvarkos apraše ar kituose dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Gimnazijos vadovas, sužinojęs apie darbuotojo patiriamas patyčias arba gimnazijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsdamas imtis priemonių, numatytų gimnazijos tvarkos apraše ar kituose dokumentuose.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius gimnazijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

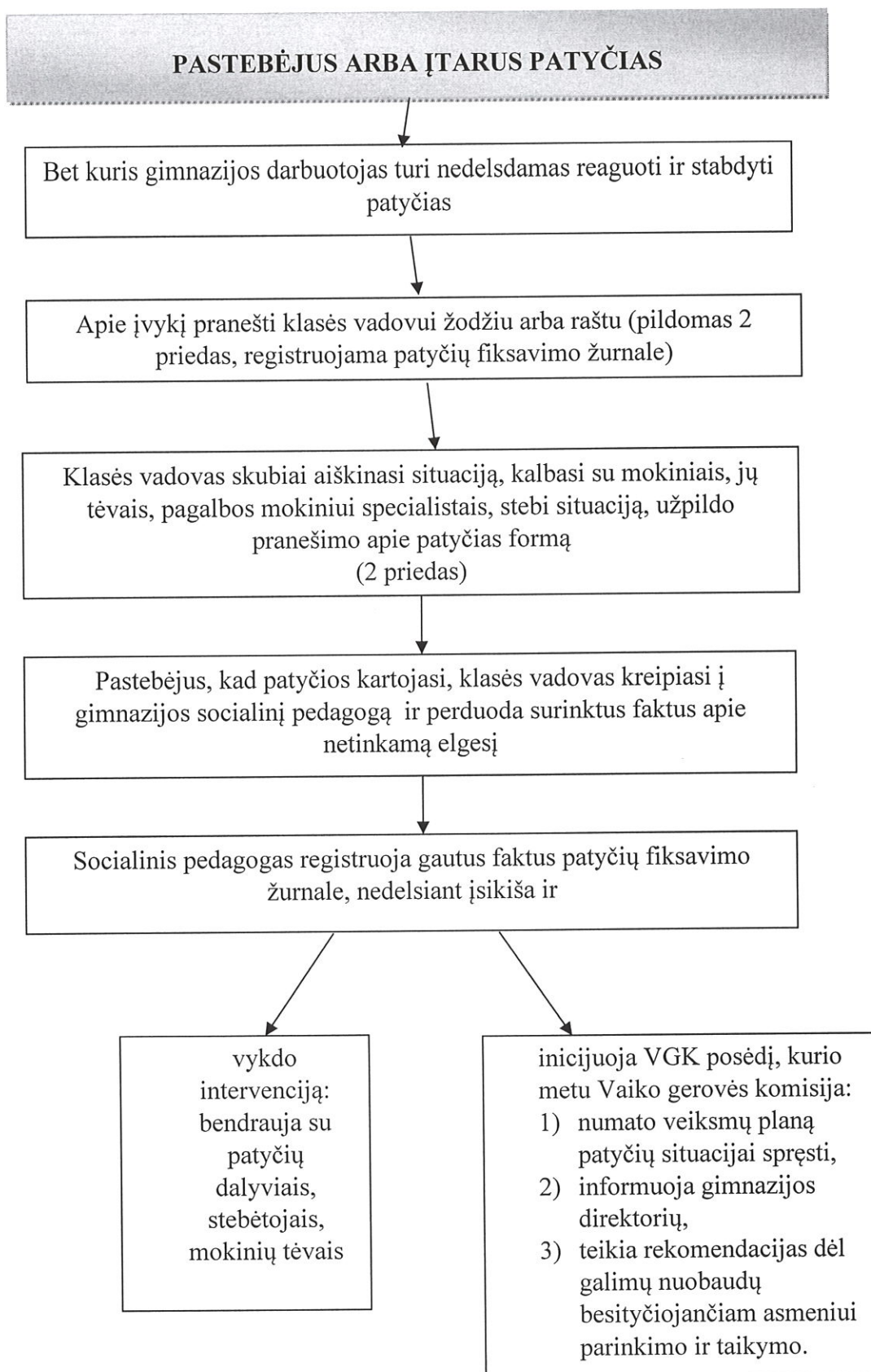
21. Ypatingais atvejais ar esant kitoms priežastims, dėl kurių negali būti teikiama švietimo bei kita pagalba arba yra netikslinga ją teikti mokykloje, klasės vadovas nukreipia mokinį ir / ar jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

23. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas yra skelbiamas gimnazijos internetinėje svetainėje.

VILNIAUS TUSKULĖNŲ GIMNAZIJOS
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS, JOMS ĮVYKUS, PLANAS

PATYČIŲ ATVEJO APRAŠYMO LAPAS

(data)

Pranešusiojo apie patyčias klasės vadovui vardas, pavardė, pareigos:

.....

.....

Kada įvyko patyčios (data, val.):

.....

Kur įvyko patyčios:

.....

Kokia patyčių forma panaudota (žodinės, fizinės, socialinės, elektroninės):

.....

.....

Vaiko, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, klasė:

.....

Vaiko(-ų), kuris(-ie) tyčiojosi, vardas(-ai), pavardė(-ės), klasė:

.....

.....

Vaiko(-ų), stebėjusių patyčias, vardas(-ai), pavardė(-ės), klasė:

.....

.....

Kita informacija apie įvykį:

.....

.....

.....

.....

Pildė:

.....

(vardas, pavardė, parašas)

Veiksmai, rezultatai po pranešimo (pildo atvejį kuruojantis asmuo):

Pildo:

.....

(vardas, pavardė, parašas)

Data: Veiksmai, rezultatai.....

.....

.....

.....

Data: Veiksmai, rezultatai.....

.....

.....

.....